

S o m ,
af sagt af den anordnede
Inquisitions - Commission
paa
Christiansborg Slot,
den 25. Aprilis 1772.

o v e r

Johan Friderich Struensee.
Med den paafulgte
Kongelige Approbation,
af 27. Aprilis 1772.

R i s b e n h a v n ,
Trykt med Kongelig allernaadigst Privilegio udi det Kongelige Universitets
Bogtrykkerie hos A. H. Godiches Efterleverke ,
ved J. C. Godiche , og findes samme steds tilkøbs .

Ms. fol.
123:8

Digitized by srujanika@gmail.com

Digitized by
srujanika@gmail.com

D o m

udi Sagen imellem General-Fiscalen, som
anbefalet Aector, paa den eene, og Greve Johan
Friderich Struensee, paa den anden Side.

Soruden det at Greve Johan Friderich Struensee allerede forher er overbevist, og selv har tilstaaet, at have begaet en grov Misgierning, som involverer Forgrisbelse imod Kongens Høghed, eller *Crimen læse Majestatis* i en høj Grad, og i Folge Loven, og i sær dens 6te Bogs 4de Capituls 1ste Articus fortiener en haard Dods Straf; Saa er det og nofsom baade beslændt og gotgiort, at hans heele Forhold og Opforsel i den Eind, han har havt Deel i Affairernes Bestyrelse, har været en Kiede, sammensat paa den eene Side af idel daarslig og forvoven Fremfusenhed, og paa den anden Side af lutter Finter og Intriguer, som alle sigtede til at tilvende ham alleene ald Magt og Myndighed, med alle andres Udelukkelse; Derved han dristig har antaget og benyttet

tet sig af alle de Midler, som han formeente at funde tiene til at opnaae denne hans Hensigt, og det uden i mindste Maade at betænke, om de vare tilladelige eller ej, og hvorvidt de enten komme overeens med Regieringens Forfatning og Form, Nationens Genie og Landets Indretninger og Love, saavel de Borgerlige som Grund-Lovene, eller og directe stredde derimod.

Hans store Øyemed var, deels at blive Geheime Cabinets-Minister, med den overordentlige og uhorste Magt, som han i sidste Julii Maaned tilsneeg sig, deels at udesukke alle Undersaatter fra deres Konge, og Kongen fra dem, deels at udøve ved Hoffet, og over det Høyeste selv, saadan en ucmimmet Magt, som man med Forbauselse har seet.

Til denne Hensights Opnaaelse havde han, paa Hans Majestæts Udenlands-Rense, arbeydet paa at erholde Allerhoytsammens Maade, ved den Omhue han udviste for Kongens Sundhed og Fornøjelse. Da Hans Majestæt var kommen hjem, holdte Struensee sig stille, og syntes at være ikke mindre end findet til at attræe de Charger og Bærdigheder, som hans Ergierrighed og Herskeshyge dog higede efter.

Han levede ved Hoffet, fornøyede sig, forsangte ingen Forhoyelse i sin Gage, og lod til at være tilfreds med Rosighed og Vellyst. Men i samme Tid arbeydede han med Iver hemmeligen paa at legge den Grundvold, hvorpaa han vilde opfore sin Stolte Lykke.

Hans

Hans Sag var det ikke at lære Landets Sprog, at udstude
dere dets Forfatning og Indretninger, at siende dets Tilstand og
fande Interesse, og at forstaae dets Borgerlige Love og Grund-Lov.
Det var den Vey han burde have gaaet. Men om alt dette var
og forblev han i den største Ukyndighed; Han overtimod valgte at
udgrunde de Principer, som Hans Majestæt Kongen i sin Regie-
ring vilde folge, paa det at han af dem kunde betiene sig til at
siule sine skadelige Anslag. Og, som han endnu havde ald Marsag
at frygte, at enten troe Mænd skulle aabenbare hans Hensigter,
eller Kongen selv mærke dem: Saa, for at forhindre Virkningen
af det første, bagvæssede han hos Kongen uden Forstiel alle dem,
som havde den Maade at nærme sig til Monarchen: Og for at ex-
holde det sidste, arbeydede han paa at skaffe sig en mægtig Pro-
tection, og at have hos Kongen en saa nær, bestandig og paalide-
lig Ven, at det skulle næsten blive umueligt for Hans Majestæt at
opdage denne Mands Vene og Hensigter.

Aldrig saasnart har han i Aaret 1770. faaet sin Machine fuld-
kommen færdig, forend han strax satte den i Bevegelse.

vore Konger have uafbrudt, siden Souveraineteten, havt et
Raad, bestaaende af saadanne Mænd, som vare kyndige i Landets
Leve og Indretninger, og havde udstuderet det rette Stats-Systema
og Landets virkelige Interesse og Fordeele, samt vidste de Regler,
som i Følge deraf burde og kunde applieeres paa forekommende
Tilfælde.

Deres Embede var, at være om Kongen, saa ofte Sager af Vigtighed skulde Ham forestilles, og at give Hans Majestæt den nødvendige Oplysning om alt, hvad Han forlangte at vide, for at give sin Decision.

I det øvrige havde disse Mænd, som Lemmer af Conseillet, intet Votum, ingen Expedition, ingen Secretaire; Thi alt kom an paa Kongens Billie, og alt blev udfærdiget fra vedkommende Departements.

Dette Raad, saa gammelt, saa naturligt, vilde Struensee og hans tilhængere have gandse ophævet og cassere; Thi denne Mand frugtede for, at, om noget saadant Raad var til, fiont det endog kunde bestaae af hans egne Bevær, vilde det aldrig mangle i Tiden at sætte sig imod hans skadelige Anslag, og aabenbare dem for Kongen, siden han ikke kunde excludere dem fra at tale med Hans Majestæt, og forestille Ham Hans egen og Landets Farv.

Til den Ende havde Struensee allerede i Forvejen ved allehaande Insinuationer calumnieret de da værende Ministre, og med forreste Farver afstilledt endog saadanne Handlinger, som vare unegtseligen til Kongens og Statens Fordeel.

Hans Majestæt, som inderligen elsker sit Folk, og ønsker Redelighed hos sine Embedsmænd, og er nidskær for sin souveraine Myndighed, tabte da Tilliden til sit Conseil, og havde villet besætte det med andre Mænd, og give det en anden Indreening;

Men

Men Struensee satte, ved de falskeste Foregivender og de listigste Treksker, saadanne Hindringer for Kongens Hensigter, at Conseillet efterhaanden ophørte, og endog til sidst blev ved Acten af 27 Decembris 1770. solenniter afført.

I samme Tid blev han selv *Maitre des Requetes*; og, som hans Plan gik ud paa alleene at være berettiget til at tale med Kongen om Affaires, og derfra at udelukke alle andre, saa syntes de øvrige tilovers blivende Collegier endnu heri at kunde legge ham noget Hinder i Veyen.

I den Henseende blev det af ham forestillet Hans Majestæt Kongen, som ønskede at være grundigen underrettet om de Sager, der fra Collegierne indkom til Allerhøystsammens Decision, at intet var til dette Øyemed tienligere, end at Collegierne fik Ordre, i en *Porte-feuille* at sende eller severe veres straflige Forestillinger, paa det Kongen kunde have den fornødne Tid til at læse og overveje samme.

Bed dette glimrende, og til Anseelse saa nyttige, Raad erholtde Manden sin Hensigt, at excludere Collegierne fra Kongen.

Snart bemægtiger han sig *Porte-feuillerne*, og bliver saaledes eene Mester af at forestille Sagerne, hvorledes han vilde, for Kongen.

Bilde da de vedkommende Collegier, til Kongens nærmere Oplysning, have de behørige Grunde anbragte, maatte de vende sig til Struensee; og saaledes blev han, hvad baade Consil og Collegier tilforn havde været.

Under Paaskud af at befordre adskillige Sagers hastigere Expedition, og tillige at viise den Kongelige Myndighed i sin rette Høghed, udstædede han og adskillige Cabinets-Ordres, som bleve ioverksatte, uden at det vedkommende Departement derom fik Underretning: Et Foretagende, som nødvendigen maatte forvolde den yderste Confusion, og som en Mand vovede, der hverken kiendte Landet eller dets Love, eller dets Tilstand, eller dets Sprog. Men alt dette var ikke hans Bekymring, naar han funs kunde drage ald Myndigheden og Anseelsen til sig.

Denne Grev Struensees Uthyndighed i det, som enhoer Minister i Danmark burde vide, og hans saare siden Omhue for at erhverve Kunckab derom, har medfort utallige Uleylheder, saavel for det Almindelige, som for private Personer.

I de Collegier, som alletider forher vare vandt til at indsende deres Forestillinger paa Dans^e, maatte en aparte Betient employeres til at oversætte dem paa Syd^e, paa det at Grev Struensee i dette Sprog funde læse dem. Det Danske Cancellie, som det eeneste Collegium, der bestandig blev ved at indsende Forestillerne paa Dans^e, havde alt for ofte Leylighed til at erfare, at disse Forestillinger aldeles ikke blevet læste, da alleene en Extract deraf,

deraf, som var befalet paa det fortæste at forfattes, og anføres paa den saa kaldte *Rotulo*, blev oversat paa *Tydske*, og læst af Grev Struensee, derefter da Resolutionen faldt paa *Tydske*, som igien blev oversat paa *Dansk* i Cancelliet. Det funde derved ikke seyle, at jo Resolutionen ofte blev twetydig, usforstaaelig, og lidet passende paa *Sagen*, som den, der forestillede samme for Hans Majestæt, sielden havde ret Begreb om.

Private Folk, som vilde indgive Ansegning til Cabinettet, og havde opsat samme paa *Dansk*, løbe om, for at faae een til at oversætte den paa *Tydske*, staacende i den, maakee ey ugrundede, Tanke, at, naar Memorialen alleene var paa *Dansk*, blev den ikke læst; Da derimod disse *Tydske* for got Kiosb erholtie Oversættelser ofte geraadede saaledes, at man deraf ikke funde erfare, hvad der egentlig intenderedes med Ansegningen.

Grev Struenses Ukyndighed om Collegiernes Indretning, hans Ulyst til at erhverve sig Kundskab derom, og hans Alttraae til at omstøbe Statens heele gamle Forfatning, og at formeere sine Tilhængere, ved at placere allevegne og i betydelige Poster Mænd, som skyldede ham deres Lykke: Alt dette bragte ham til at legge Haand paa det eene Collegium efter det andet, og, som han selv hverken funde eller vilde arbejde, da at bruge til disse betydelige Forandringer andre Mænd, hvoriblant endeeel selv siden har bekiendt, at de aldeles ikke vidste eller havde søgt Underretning om den forrige Indretnings Bestaffenhed, Fordeele eller Mangler, saasom de alleene vare befalede at forfatte en Plan til en nye Indretning, efter vijs forudsatte Data.

B

Efter

Efter at Grev Struensee saaledes ved det Geheime Conseils Afløftelse, og ved de fleste øvrige Collegiers Svækkelse, Omdannelse og Udelukkelse fra mundtlig Forestilling, havde draget ald Magt og Myndighed til sig, varede det ikke længe, forend Hans Majestats Undersaatter i Allmindelighed baade mørkede og følede Birkningen af hans despotiske Principii og Tænkemaade.

I Folge af den forhen ommeldte Faderlige og milde Regierung, som man forher i Danmark i saa lang Tid havde været vant til, og syntes at have faaet en Slags Hævd paa, holdt enhver, som sik en Kongelig Betiening, sig berettiget til at troe, at han funde være forvisset om at beholde samme, saalænge han opførte sig som han burde, og iagttog sin Embeds Pligter, og at han ikke stod Fare for at miste den mod hans Villie, med mindre han, formedelst Malversation, Forseelse eller Forsommelse, blev ved Dommerens Kiendelse erlagt at have forbrudt den. Disse moderate Principia, som karakteriserede Regierungens Mildhed, og havde mange ypperlige Birkninger, vare aldeles ikke efter Grev Struensees Smag, som ikke vilde være gæneret, allermindst, naar det kom an paa at giøre Folk ulykkelige, og derved indjage Skrek i andre.

Af den Aarsag hørte man jævnlig, og fast daglig, nu atsl een, nu et en anden, Kongelig Betient vare ved Cabinets-Ordres assatte fra deres Embeder, uden at de engang havde faaet at vide, hvorudi de havde forseet sig, og hvorudi deres Forbrydelse bestod.

Adskillige

Adskillige mistede deres Embede, uden at faae nogen Kongelig Resolutien deraf at see, og uden at vide noget deraf, forend de hørte, at Embedet, ved en Cabinets-Ordre, var givet til en anden. Dette extenderede sig og til heele Collegiet.

Heele Kjøbenhavns Magistrat, som bestod af 18 à 20 eller fleere Personer, blev affat, og en nye Magistrat igien indsæt, ved en Cabinets-Ordre af 3 April 1771. til Ober-Præsidenten, som faa Dage forher, ligeledes ved en Cabinets-Ordre, var bestillet til dette Embede, hvorfra den forrige var dimitteret, og som lod sig noye med, ved et Brev at tilkendegive de forrige, at de vare affatte, og de nye, at de havde at indfinde sig paa Raadstuen, uden at de Afgaaende i nogen Maade sik at vide, hvorudi de havde forseet sig, og hvorsore de vare affatte.

Toruden Magistraten var der endnu et andet Collegium eller publicke Forsamling i Kjøbenhavn, nemlig de saa kaldte 32 Mænd; Da det ved de Kjøbenhavns saa solenniter, i Henseende til Borgerstabet under Beleyringen og ved Souveraineteten udviste Troestab og Tapperhed, forundte Privilegier af 24 Junii 1664, var bleven Borgerstabet tilstaaet, at de, tillige med Magistraten, maatte af de beste og fornemmeste Borgere udvælge 32, som med Magistraten kunde overlegge Byens og Borgerstabet Beste og Fordel, samt Indtægt og Udgift. I den Henseende dem og med nogle af Magistraten var forundt Adgang til Hans Majestæt selv.

Denne Forsamling, der ansaaes som en Perle i Byens Privilegier, der havde adskillige gode og nyttige Virkninger, og ikke kostede Hans Majestæt eller Byen det altermindste, blev ligeledes ophævet ved den samme Cabinets-Ordre, i Folge af hvilken den onimeldte Ober-Präsident lod viude, at de ikke meere maatte forsamle sig, og derhos lod den til deres Forsamling destinerede Sahl paa Raadhuset tillukke. Disse og mange andre Exempler af samme Beskaffenhed, som alle viiste, at intet var helligt for denne ligesaa uforesigtige som voldsomme Mand, der var ligesaa stor Hadere af Klogstab og Mildhed, som af Orden og gode Sæder, gjorde en forunderlig Indtryk paa Nationen, der syntes paa eengang at see sig henrykket under et andet og østerlandsk Elima.

Mogle lamenterede og sukkede, andre yttrede deres Forbavelse eller Forbitrelse nu paa een, nu paa en anden, Maade; Alle vare dog eenige Derudi, at Hans Majestæts misde og Faderlige Hierre til Hans Undersætter var det samme, som forher, naar kuns deres Suk og Klage kunde trænge igennem til Thronen, og Sagens rene Sammenhæng blive Hans Majestæt forestillet.

Men dette syntes umueligt formedesst de Präcautioner, Struensee i den Henseende havde taget. Han havde hos Kongen placeret hans intime Ven, Grev Brandt, og da han mueligt, i Folge det bekendte Ordssprog: *Nulla amicitia nisi inter bonos*, ikke var saa aldeles forvisset om dette Venstabs Bedvarenhed; saa sogte han at forsikre sig dets Bedtigeholdelse ved fælles Interesse, og, som strax skal vifses, paa Hans Majestæts og den Kongelige Casses Bekostning.

Grev

Grev Brandt, som var immer om Kongen, bestyrkede Ham i det, Struensee insinuerede og foregav, og hindrede, at ingen kom til at overbevise Hans Majestet om den Sandhed, som var tvert derimod.

Der var ingen Conseil, og saa at sige ingen Minister. Ingen kom til at tale med Kongen alleene, uden de, Grev Struensee holdt sig forvist ved om; skeede det, var det kuns paa et Øyeblik, eller saare fort Tid, som ikke tillod nogen vidstofsig Fortælling eller Discussion. Alle andre blev eloignerede fra Hans Majestæts Person, hvilket endog strakte sig til Hans Majestæts egen allerhøjest Familie og allernærmeste Paarørende, for hvilke Hans Majestæt alletider før her havde viist en om *Tendresse* og *Kærlighed*; Men fra den Tid af, at Grev Struensee havde bemestret sig Bestyrelsen af Høfset, ligesaavelsom af heele Landet, kom de kuns sjeldent til Kongen, og fuldstig Leylighed at tale med Ham alleene, da de ikke havde manglet at frembrere Landets og Undersætternes Tarv og Bekymring for Ham; Derpaa disse høye Personer siden, saasnart Leylighed gaves, have aflagt saa uomstodelige Prover, som aldrig nofsom funde prises og erkendes.

Det funde ikke seyle, at jo Grev Struensee ved saadan despotisk, voldsom og uformuftig, Umgang maatte giøre sig overalt forhadt.

Hans Emissarier og Tilhængere, af hvilke han dog havde endeel, naar de ikke vorde vove ligefrem at justificere eller und-

Skylde hans Foretagende, sogte i det mindste meget at beromme og
vidt at udbrede hans foregivne store *Desinteressement*, som de satte
derudi, at han lod sig noye med den ham tillagde moderate Gage,
uden at forlange, enten for sig eller sine, enten Penge eller Ære.
Hvorvidt saadant den Tid blev troet, lader man staar ved sit
Værd: Vist er det, Grev Struensee havde taget gandske del over-
lagde *Messures*, til at skuile hans Egennytighed paa den Tid, og
saaknenge det varede. Men det er siden alt for tydelig erfaret og got-
giort, at han har været en overmaade interesseret og egennytlig
Mand, der med god Foye kand siges at have pilleret Hans Majes-
stæts Cassa.

Han havde en gandske stikkelsig og anseelig Gage, med hvil-
ken han saa meget bedre kunde komme ud, som han havde alle
Ting frit til Hove, lige indtil de Giestebudder han gjorde: Han
vidste, og havde nosom udraabt, den slette Tilstand, i hvilken
Hans Majestæts og den publique Cassa allerede fra forrige Tider af
befandt sig.

Dette uanseet, lod han neppe 2 à 3 Maaneder gaae forbi,
efter at Conseiller var affkasset, og han var blevet *Maitre des Re-
quetes*, forend han ved at misbruge Hans Majestæts gode Hierte-
lag, af Hoytsamme forlangte og erholdie en Present for sig selv
paa 10000 Rdlr. og for sin Ven, Grev Brandt, paa lige Summa.
Man skulle tænke, at en saa anseelig Present, for disse tvende Per-
soner, af hvilke den eene var *Maitre des Requetes*, og den anden
Directeur des Spectacles, og begge kuns fort Tid havde været i
samme

samme Charger, skulle for en Tiid lang mættet deres Gierrighed; Men samme befindes derimod at have vorer og tiltaget; Da Grev Struensee, efter at de havde faaet ommeldte Present i Februarii eller Martii Maaned, etter i May Maaned, og altsaa efter 2 à 3 Maaneders Forlob, erholdt af Hans Majestæts Casse 50000 eller 60000 Rdlr., og lige saa meget for Grev Brandt; Saa at disse twende Personer have, paa en fort Tiid af 3 à 4 Maaneder, foruden deres ordentlige Gehalt, kostet Hans Majestæt enten 140000 Rdlr. eller i det mindste 120000 Rdlr. (thi hvilken af Deelsne det er, kand man i Henseende til den Confusion, Grev Struensees Regnskaaber ere udi, endnu for Tiden ikke med Wished sige) og det foruden de Presents, de baade for og efter den Tiid have tilvendt deres gode Benner, saasom, Justis-Raad Struensee 4000 Rdlr., Grev inde Holstein 3000 Rdlr., Kammerherre Falkenschiold 3500 Rdlr. eller meere, og saa fremdeles.

At denne Grev Struensees uforsvarlige Egennytighed har været ret overslagt og reflecteret, det seer man af den konstige Ma- schine, han havde opført, alleene for at funde faae og annamme disse Penge, uden at nogen skulde faae det at vide.

I den Henseende foreslog han først at ophæve det saa kaldede *Tresor* (som var en Summa Penge, der var lagt til Side, for at kunde betiene sig deraf i paakkommende hastige Eilsoerde) og at lade samme indlevere i den publique Cassa. Men, som de paa Venen til den publique Cassa maatte passere Cabinettet, foreslog han atter Hans Majestæt deraf at tage 250000 Rdlr., og af samme at for-

mere

mere en saa kaldet Speciel Cabinets-Cassa, som skulde være under hans Opsigt alleene.

Derved fik da Grev Struensee god Anledning til at erholde og imodtage anseelige Summer, uden at nogen anden kunne faae Kundskab derom.

Han havør og saaledes holdt Huus med denne Cassa, at, da den blev oprettet i April Maaned 1771, og den Eiid bestod af 250000 Rdlt., saa var deraf ved den næstpaafølgende May Maaneds Udgang funs 118000 Rdlt. tilovers, manseet Cassen ikke havde havt anden Udgift end slige Presents.

Disse tilovers værende 118000 Rdlt. bare rimeligvis efterhaanden gangen den samme Ven, som de øvrige, naar Struensee ellers dertil havde facet Eiid og Raaderum.

Grev Struensees skammelige Gierrighed og Egennytighed er herved saaledes lagt for Dagen, at de, der have udraabt ham som u-interesseret, have Alarsag at tilstaae, at de funs lidet have kiendt ham, og derhers have været slet underrettede.

Men dette er ikke nof. Her er den allerstærkeste Præsumtion for, at Grev Struensee, under denne Handel, har begaaet et ublue, skammel og heyststrafværdig, Bedragerie. Da den iblant Grev Struensees Papiirer forefundne, og af Hans Majestæt approberede, Beregning, over Speciel Cabinets-Cassens Indtægt og Udgift, for April

April og Maj Maaneder 1771, blev Hans Majestæt, ved det den sandtes suspect, forevist, har Hans Majestæt strax declareret, at han heel vel erindrede, den Tid at have skænket 10000 Rdlr. til Dronningen, 6000 Rdlr. til Grev Brandt, og 6000 Rdlr. til Grev Struensee, og ikke videre. Ligesom disse Summer tilhobe udgjor 22000 Rdir., saa er det ved Documentets Inspection Soeleklart, at den Summa, der er sat neden under, først har været 22000 Rdlr., men det første To-Tall er forandret til et Tre-Tall (hvilken Forandring er saa liendelig, at den strax falder i Øynene) og at der er sat et Et-Tall foran, hvilket der ikke har været anderledes Plads til, end at det er kommen til at staae for ved Linien (som gaaer langs ned og separerer Contexten fra Summerne) tvertimod det, som er brugt ej alleene i de andre Beregninger, men og i den samme Beregning, paa den foregaaende Side, hvor Indtægten er anført. Hvorved da den ommeldte Summa af 22000 Rdlr. er forandret til 132000 Rdlr. hvilken Summa og kommer ud, da de 6000 Rdlr. til Brandt, og 6000 Rdlr. til Struensee ere ved et Nulls Tilsættelse forandrede til 60000 Rdlr., og der ere komne 2000 Rdlr. til, til Kammer-Herre Falkenschiold, hvilken sidste Summa synes at være tillagt af den Årsag, at de ikke ved Forandringen af de 22000 til 130000 Rdlr. skulle behøve ligesledes at forandre det andet To-Tall til et Null.

Disse Formodninger, hvis Styrke ingen ret kand indse, uden den, som tillige seer og betragter det paaberaabte Document, der endnu ved Tallenes eller Chiffrenes Position fournerer flere Argumenter, bestyrkes endnu ved andre concurrerende Omstændigheder; saasom: At denne Beregning for April og Maj Maaned er

skrevet med Grev Struensees egen Haand, da derimod de øvrige Extracter og Beregninger ere skrevne af den, som var Secretærer i Cabinettet, hvilket første sluttet at være skeet, fordi Grev Struensee ikke ønskede at have Medvidere i det af ham forsovede Bedragerie: At Grev Struensee fra den 2. d. af ikke havet indgivet nogen Beregning for denne Cassa til Hans Majestæt, forend sidst i October, skont Cassen i Junii Maaned havde haft en Udgift af 2000 Rdlr., som blevne foraret Justiz-Raad Struensee.

Denne Forsommelse eller Udeladelse synes at være skeet par Dessen, at Hans Majestæt imidlertid, og da saa lang Tid løb imellem, ikke skulle saa noye erindre Cassens rette Beholdning og Tilstand. Hertil kommer den af Hans Majestæt selv *alleguerede* meget naturlige Formodning, at der ikke var nogen Rimelighed udi, at Han skulle forære Grev Struensee og Grev Brandt, hver enten 50000 Rdlr. eller 60000 Rdlr., naar Van kuns forærede Dronningen 10000 Rdlr.

Grev Struensee, som vel maa tilstaae sin Egennyttighed, at han havet begjært disse Penge af Kongen, men dog ikke vil vedgaae noget Bedragerie, da han paastaaer, at Hans Majestæt den 2. d. efter hans Begiering, gav ham 50000 Rdlr., og Grev Brandt 50000 Rdlr., og da de dem forher skenkede 10000 Rdlr. ingensteds vare bragte i Regning, bleve de her under eet anførte; har dog, ved Documentets eller Beregningens Forevisning i Commisionen, maatte tilstaae, at alle Omstændigheder concurrerede til at opvække saadan Presumtion imod ham, som han ikke vidste paa nogen

nogen Maade at elidere. Derhos han meget har beflaget sin Mangl af Accuratesse og Forsommelse.

At Grev Struensees Ærgierrighed ikke har været mindre end hans Pengegierrighed, og at hans Moderation, i Henseende til Ære og Titler, ikke var større end i Henseende til Penge og Midler; Det falder ligeledes let i Øyene.

Han havde i toende Åar gjort saadanne Pas, som andre, af større *Habilité* og *Meriter* end han, neppe gjore i 30 Åar eller længere: Efter de Omstændigheder, han var udi, kunde det ikke sevle, at han jo stod i overmaade stor Anseelse, saavel ved Hoffet som i Byen; men alt dette var ham ikke nok.

Bed idelige Persuasioner bragte han det derhen, at Hans Majestat den 14 Julii 1771. besikkede ham til Geheime Cabinets-Minister, hvilket hans Ansæg han indtil det sidste Øyeblik havde vidst at dolge, endog for sine allerfortroeligste Venner; Ligefrem han og, tillige med Kammer-Herre Brandt, blev nogle Dage derefter optaget i den Grevelige Stand.

Skont han, som Geheime Cabinets-Minister, ansaae sig som den første privat Person i heele Riget; saa var han dog ikke fornøjet med Titlen alleene, og den Myndighed, han forher havde haft, men han vilde have saadanne Prærogative dermed forbundne, som aldeedes ikke passede sig paa en Undersaat, men involverede et Stykke af den Kongen alleene tilkommende Souveraine Ret.

Grev Struensee havde allerede dræget al Myndighed til sig, og da alle de, der var om Kongen, var i Struensees Interesse, og Hans Majestæt saaledes intet hørte uden Struensees Lovtale; saa var det rimeligt, at han fattede en Slags Fortreelighed til ham; Da han saa godt som var den eeneste, der saae og talte med Hans Majestæt om *Affaires*, saa kunde det neppe sevle, at Hans Majestæt jo consenterede i det, han proponerede. Han havde saaledes alt, hvad han kunde ønske sig; men alt dette var ikke nok til at mætte hans urimelige Verglerrighed. Collegierne og andre visde ikke alletider adlyde og epequere, uden de saae Kongens Haand.

Dette stod Struensee ikke an, eg man havde Aarsag at tree, at det ikke kom overeens med hans forborgne Hensigter: Han vilde, at hans Haand skulle virke det samme som Kongens, og at Bedkommende skulle være forbundne at adlyde den ene ligesaavel som den anden.

Dette erholdte han og ved den af ham projecterede Kongelige Ordre, som den 15. Julii 1771, i Anledning af hans Geheime Cabinets-Ministers Embede, gik til Collegierne, og derfra videre blev bekendtgjort: Thi i sammes første Artikul blive de Ordres, Struensee underskrev, og satte Cabinets-Seglet for, i alle Maader satte i Parallel med dem, Hans Majestæt selv underskrev, og Struensee parapherede: Og i den 4de Post fastsættes det udstykkelig, at alle og enhver skulle epequere og adlyde de af Struensee expederede og underskrevne Cabinets-Ordres. Vel synes denne Post at indeholde en Slags *Limitation*, naar det heder:

Saa fremt

Saa fremt ikke nogen Kongelig Forordning eller Resolution maatte være derimod; Men det, som paafolger, viser, at det var snarere en *Extension*; Thi i Steden for man ventede, at derpaa skulde folge, at Executionen i saa Fald skulde udsættes, indtil Kongelig Resolution var erhøldet; saa heder det allene: I hvilket Fald saadant strax skal melsdes til Cabinettet; saa at, naar nogen i saa Fald fandt sig besoyet til at giøre Forestilling imod Struensee eller hans Ordre, skulde han vende sig til Struensee selv, og, naar han da befalede at adlyde og exequere hans første Befaling, maatte det blive derved. Saaledes har og Grev Struensee forstaet og practiseret det. - Herved tilsneg han sig endel af Souveraineteten, og af det, soni tilforn var arriveret, funde man nogenledes slutte sig til, at han agtede at exercere den alleene.

Da Struensee paastaaer at have læst Konge-Loven, og som Minister burde noye kiende vens Indhold; saa maatte han vel vide, at dens 7de Articul vil: At alle Negierings Ærender, Breve og Forretninger, skulle af Kongen selv underskrives. Men den, som fornemmelig passer sig her, er Konge-Lovens 26de Articul, hvor den Høystalige Konge og første Genevolds-Herre Kong FRIDERICH den III. synes at have haft en *Presentiment*, at en Struensee vel engang funde opstaae i Danmark; Da der melsdes, hvor skadeligt det er, naar Kongers og Herrers Mildhed og Frimhed saaledes misbruges, at deres Magt og Myndighed dennem fast usynligen beskieres, og hvor onskeligt det er, at Konger og Herrer ville holde over deres Myndighed: Hvorefster det recommanderes og indpræntes Kongerne i Danmark, med et nidskært

og vaaget Øye at holde deres Souveraineté og Genevolds Magt uforkrænket: Og endelig concluderes der: At, om nogen skulle understaae sig at udvirke eller forhverve noget, som kunde i en eller anden Maade være Kongens absolute Souveraine Genevolds Magt til Afbrek og Forfang, skal alt saadant være som ugiort, og de, som sig sligt forhvervet eller tilsueget have, straffes som de, der Majesteten beseidiget, og imod Kongens Genevolds Herredommes Høghed groveligen sig forgrebet have.

Grev Struensee kunde her læse sin Dom, dersom han ikke tillige havde begaaet en anden ligesaa grov Misgierning og Forbrydelse imod Kongens Høghed, foruden det at han har været ikke alleeneste Medvidere og Raadgivere, men og Tilstyndere, til den af hans fortrolige Ven, Grev Brandt, forøvede Forgrisbelse imod Hans Majestets Person.

Den Maade, paa hvilken Grev Struensee har udovert den ham, som Geheime Cabinets-Minister, ansfortroede Magt og Myn-dighed, undskylder ham ikke, men graverer ham paa det aller-højest, da samme aften viser, at han ansaae Hans Majestæts Undersætters Belfærd, Ere, Liv og Gods, reent at være aband-nnerede til hans *Discretion*.

Han haver, ved de af ham og under hans Haand udstædte Cabinets-Ordres, sat foregaaende og ham bekiendtgjorte Kongelige Resolutioner til Side.

Han

Han havør i de allervigtigste Ting udstædt saadanne Ordres, uden Hans Majestæts Forevidende; og den ham, i den Kongelige Resolution af 15 Julii, dens 3die Post, paalagde Extract af de udstædte Cabinets-Ordres, som han ugentlig skulde forelegge Hans Majestæt, har han tildeels forsømt, tildeels saaledes indrettet, at deraf umuelig kunde erfares, hvorudi Ordren egentlig havde bestaaet, og hvad den havde medført.

Da Directionen over Particulier-Cassen var blevet ham anført (thi han vilde dirigere alle Casser) fandt han for god at give Casserereren derved en nye Instruction under hans Haand.

Da Casserereren i den Anledning forestillede ham, at han havde en Kongelig Instruction, som ikke kunde ophæves uden ved en Kongelig Resolution, sic han et Svar, som indeholdt en Slags Reprimande, og hvorved han etter befalede ham, at holde sig hans Ordre og Instruction esterretlig.

Det smukke Corps Garden til Hest, som bestoed af lutter indfodde Danske og Norske, og af den Aarsag ikke stoed Grev Struensee an, og, da det kuns udgjorde tvende Esqvadroner, ikke kunde falde før bekosteligt, var allerede i Føraaret 1771, efter Grev Struensees Forslag og Billie, og imod Generalitets-Collegii Forestilling, afgaet.

Garden til Gods var endnu tilbage, samme bestoed af 5 Compagnier, alle stikkelige og paalidelige Folk, som Bagterne

paa

paa det Kongelige Slot, og for det Kongelige Huuses Gemakker, med ald' Sikkerhed funde anförtroes; Men de havde en *Qualité*, som giorde, at Grev Struensee ikke kunde fatte Tillid til dem: De var fast alle indfødde Danske og Mørke.

Dette Corps Reduction havde han længe hos sig resolveret, og talte derom med adskillige, blandt hvilke de fleste havde raadet ham deraf. Endelig brød han over tvert, og uden Hans Majestæts Forevidende (som Hans Majestæt selv allernaadigst har declareret) udstæbde en Cabinets-Ordre af 21 Decembre. 1771. til Generalitets og Commissariats Collegium, i Folge af hvilken de 5 Compagnier Fod-Garde skulle transformeres til 5 Compagnier Grenaderer, og et Compagnie af samme anhænges hver af de 5 Regimenter, som laae i Garnison i København, med videre.

Han lod og den 21, 22 og 23de December gaae forbi, uden at melde Hans Majestæt noget derom (det Hans Majestæt declarerer sig heel vel at erindre) skint Struensee den 23. har forstøffet Generalitetet Kongelig Approbation paa bemeldte Cabinets-Ordre af 21, da dette Collegium paastod Kongelig Resolution, og ikke uden samme vilde epequere Cabinets-Ordren, saasom de ansaae Sagen at være af stor Vigtighed, og maaske forher indsaae de Suiter, den vilde have.

Men da Garderne den 24 December paastode, at deres Capitulation burde dem holdes, og at det var imod samme, om de skulle være forbundne til at tiene under de andre Regimenter; Saasaae

saae Struensee sig nødt til at forestille Hans Majestæt den heele Sag da han derhos raaddedede, at der skulle bruges Magt imod dem, og at de skulle tvinges. Dog blev samme Dag den Kongelige Ordre af 24 Decembris expedieret, i Følge af hvilken De blandt Fod-Garden, der ikke vilde tage Dieneste som Grenadiers, funde saae deres Afseeed. Saa at Følgen af denne Grev Struenses Operation blev, at Hans Majestæt af sin militaire Dieneste mistede nogle hundrede brave, tree og paalidelige Folk, alle Landets indfodde Born. For Resten falder Grev Struenses misslige og sunne Forhold ved denne Begivenhed strax i Dynene, naar man confererer den af ham over Cabinets-Ordrene holdte Protocoll med den ugentlige Extract deraf, som er forelagt Hans Majestæt.

Udi Protocollen findes den ommeldte Ordre af 21 Decembris rigtig nok anført under sit rette Datum, og under No. 709. Derefter anføres avstünige andre Cabinets-Ordres, som ere expederede den 22, 23 og 24 Decembr., indtil No. 733; Men den anden sidst ommeldte Cabinets-Ordre af 24 Decembr. findes der ikke, alleene ved Slutningen af den 24. findes aaben Plads til at den funde indfores; Men udi Extracten af Cabinets-Ordrene fra den 18 til den 25 Decembr., som er forfærdiget den 31 Decembr. og Hans Majestæt siden forelagt, findes disse tvende Cabinets-Ordres af 21 og 24 Decembr. til Slutningen forte strax efter hinanden under No. 22 og 23, ligesom de paa een Liid, og under samme Datum, funde være expederede. Da derimod alle de Cabinets-Ordres, som mellem dem vare expederede den 22 og 23 Decembr., af denne Extract findes udeladte. Hvoraf man i All-

D

minde

mindelighed fand domme om disse Extracters Fuldstændighed og
Vaalidelighed.

Denne nu ommesdte Protocoll viser og, at, omend siont Grev Struensee allerede, og længe førher, nofsom havde forebygget, at ingen enten mundlig eller skriftlig kunde komme til at melde Hans Majestæt noget, som var ham imod, saa har han dog paa den Tid, da God-Garden blev afskaffet, seet sig nedt til i den Hensende at tage nye Precautioner: Thi under 23de Decembr. har han expederet toende Cabinets-Ordres, den eene til Etat-Raad Wartz i Hamborg, at de Paquetter, som med Posten komme til Hans Majestæt, skulle adresseres til Cabinettet; Den anden til Hof-Intendant Wegner, at alle de Breve og Paquetter, som indkomme til Hans Majestæt, saavel som de fra København kommende Breve og Porte-feuiller, ikke skulle leveres i Hans Majestæts For- gemak, men i Cabinets-Contoaret. Af hvilte toende Cabinets-Ordres, sjont de syntes at angaae Hans Majestæt Selv, den ene reent er udeladt, og den anden ganske usfuldstændig anført, i den nyelig alleguerede Extract, som blev Hans Majestæt forevist, da og Hans Majestæt derom haver været uvidende.

Ligesom Grev Struensee lagde sin Mistroe til Nationen efter haanden alt jo meere og meere for Dagen; saa voxede og Nationens *reciproque* Had alt jo meere og meere til ham, og yttrede sig nu paa een, nu paa en anden Maade. Saaledes saaes om Sommeren 1771. adskillige saa kaldte Skandfriester at omlobe;

omloste; og, slynt Stilen og Indholden af de fleste nok viiste, at de komme fra den gemeene Mand, saa marquerede de dog alle den allerstørkeste *Attachement* for Hans Majestæts Person, og Nedebonhed til at opoffre Liv og Blod for Ham; Da derimod Forbitretelsen ikke havde andet *Objet* end Geheime Cabinets-Ministeren og hans Tilhængere.

Dette, saavelsom at nogle Matroser og andre, som formeente sig fornærmede, gik ud til Hirschholm, for at andrage deres Besværing og Anliggende for Hans Majestæt Selv, indjog saadan Skræf i Grev Struensee, at han var præpareret og færdig til at tage Flugten og løbe sin Bey.

Men da han, uden Lovol efter nogle hens Venners Raad, havde desisteret fra dette Forsøet, syntes han derimod at have præpareret sig ill til *maulmenere* sig i sin Post paa alle mulige Maader, og mod alle og enhver. Dette gav Anledning til adskillige tilforn ubekendte Anstalter.

Maar Deres Majestæter komme her til Byen, hvor Grev Struensee alletider var med, blev de ledsgagede af en usædvanlig *Escorte*; Hvor de opholdte sig her i Byen, paa Slottet eller Co-moedie-Huuset, blev Bagterne fordobbledte, med videre.

Saadant formeerede Nationens, og i sær Kjøbenhavns Indvaaneres, Forbitrelse imod Grev Struensee i meere end een Hen-sende. De ansaae det som et Bevis paa, at han søgte at over-

tale Hans Majestæt til at troe, at der blandt Indvaanerne skulde være Indesindede imod Hans Majestæt og det Kongelige Huus. De blev og derved bestyrkede i den allerede fattede Mistanke, at Grev Struensee endnu havde andre videre udseende og *ambitieuse*, men derhos henvist formaetlige og strafværdige, Hensigter.

Det maae og tilstaaes, at adskilligt af det, som arriverede i denne Sommer, og især i Esteraaret, kunde bestyrke dem derudi, og operere en sterk Præsumtion deraf; Ligesom han og selv har tilstaaet, at adskillige af hans *Demarcher* sigtede til at maintenere sig paa alle Maader i den Situation, hvori han befandt sig.

Garden til Hest var afflasket, som forhen er meldt.

Som Grev Struensee, der altid frugrede, dog vilde have noget Cavallerio i Marcheden af Høsse, blev en Exercer-Troup foremet. Men det varede ikke længe, først han erfarede, at de, saavel i Henseende til Officererne som de Gemeene, mest bestod af indfodde, og at de aldeles ikke vare hans Folk, hvorpaa hans heele Villid til dem faldt bort, ligesom de og i Esteraaret gif ud af hinanden.

Han lod derpaa det Sjællandske Dragon-Regiment komme ind til Høffet og Byen. Og at de, i Henseende til ham, ikke vare anderledes eller bedre disponerede end de fortige, have de aflagt ustridig Prove paa.

Han udvirkede, at hvende af de her i Garnisonen liggende Regimenter skulle til Føraaret forslyttes hen i de andre Kibstæder. I Steden for, at Lodden i slige Elsfælde pleyer at treffen de yngste Regimenter, vilde han (af Alarsager, som ere ham bekendte, og just ikke ere vanskelige at giette) at det skulle være Hans Majestæt Kongens, og Hans Herr Broders, Prins FRIDERICH'S Regiment, og det imod Generalitetets Formeening, uden at mælde det for Hans Kongelige Højhed, Cheffen af det sidste ommeldte Regiment, og at udbede sig hans Samtykke dertil.

Han udvirkede, at en nye Commandant blev beskikket i Kibbenhavn, som han formeente sig at kunde have fuldkommen Elsid til.

Men, det som allermeist forøgeve Misstanken, og allermeist opirrede Kibbenhavns Indvaanere, var det, de til sidst erfarede, at der, efter Struensees ved Commandanten fojede Foranstaltning, vare Canoner satte og holdte i Bereedskab, med behorig Mandstab og Cartescher, paa Tøyhuset, saaledes at de paa første Bink kunde bruges. Hvilken Foranstaltning ogsaa var aldeles forduigt for Hans Majestæt Kongen.

Kongen og Det Kongelige Huis, ligesom og heele Nationen, maatte og til sidst tage Taalmodigheden, naar de ansaae, til alt andet, hvor foroven og formaestelig han var, i Henvende til den haarde

og uhorste Opdragelse, han vovede at give Kron-Prinzen, hvorved Hans Kongelige Hoyhed ofte var sat i den yderste Fare for at miste Sundhed og Liv.

Forbitretten var saaledes steegen til det høyste, og kunde havt de farligste Folger, da der blev gjort en lykkelig Ende paa denne indbildte, ubetænksomme, voldsomme og ærgierrige, Mands vidt udseende Hensigter og despotiske Bestyrelse.

Som det saaledes er klart, at Grev Struensee paa meere end een Maade, og i meere end een Henseende, baade selv har overset, og taget Deeli det af andre forovede, *Crimen læsse Majestatis* i en overmaade hoy Grad, foruden det, at hans heele Administration har været en Kiede af Voldsomheder, Egennytighed, som han endog paa en skammelig og strafværdig Maade har søgt at fyldestgøre, Foragt for Religion, Moral og gode Sæder, som han ikke alleene ved Ord og Gierninger, men og ved publique Foranstaltninger, har søgt at legge for Dagen:

Saa kiendes for Ret, i Folge Danske Lovs 6te Bogs 4de Capituls 1ste Articul: "At Greve Johan Friderich Struensee bor, sig selv til velfortient Straf, og andre Eigesindede til Exempel og Alstye, have forbrudt Ere, Liv og Gods, og være degraderet fra hans Grevelige og ald anden ham
" forundt

" forundt Værdighed; samt hans Grevelige Vaaben af Skarp-
 " retteren sonderbrydes; Saa bor og Johan Friderich
 " Struensees høyre Haand af hannem levendes ashugges, og
 " dernæst hans Hoved; Hans Krop parteres og legges paa
 " Steyle og Hjul, men Hovedet med Haanden sættes paa en
 " Stage."

Commissionen paa Christiansborg Slot den 25 April. 1772.

<i>J. K. Juell Wind.</i>	<i>G. A. Braem.</i>	<i>H. Stampe.</i>
(L. S.)	(L. S.)	(L. S.)
<i>Luxdorph.</i>	<i>A. G. Carstens.</i>	<i>Kofod Ancher.</i>
(L. S.)	(L. S.)	(L. S.)
<i>J. E. E. Schmidt.</i>	<i>F. C. Sevel.</i>	<i>O. Guldberg.</i>
(L. S.)	(L. S.)	(L. S.)

Den

Den paasfulgte Kongelige Approbation lyder saaledes:

Vi have foranførte af den af Os anordnede Inquisitions-Commission paa Christiansborg Slot assagde Dom, som tilfinder Johan Friderich Struensee, for hans, i meere end een Henseende, i en overmaade hon Grad, forsvede *Crimen læse Majestatis*, at have forbrudt Ere, Liv og Gods, og være degraderet fra hans Grevelige og alst anden ham forundt Bærdighed; samt hans Grevelige Vaaben af Skarpretteten sonderbrydes; saa og hans høyre Haand af hannem levendes at afhugges, og dernæst hans Hoved; hans Krop parteres og legges paa Steyle og Siul, men Hovedet med Haanden sættes paa en Stage; hermed saaledes i alt approberet. Hvor-efter de Bedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Skrevet paa Vort Slot Christiansborg den 27 Aprilis 1772.

CHRISTIAN.

O. Thott.

Luxdorpb. A. Schumacker. Dons. Höyer.

Kongelig Resolution, anslangende Doms Approbation over Johan Friderich Struensee.